

การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นโรงเรียนพระราชทานขนาดใหญ่
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน:พหุกรณีศึกษา*

SCHOOL ADMINISTRATION TOWARDS BEING THE LARGE SIZE ROYAL
SCHOOL AWARD UNDER THE PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA
OFFICES IN THE UPPER NORTHEASTERN REGION: MULTI CASE STUDY

วีระยุทธ บาลจบ¹ และ กฤตย์ ชมภูวิเศษ²

Weerayoot Baljob¹ and Krits Chompuwiset²

¹⁻²มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

¹⁻²Udon Thani Rajabhat University, Thailand

Corresponding Author's Email: 66120605132@udru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) ศึกษากระบวนการบริหารสถานศึกษา และ 2) ศึกษาปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาของการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นโรงเรียนพระราชทานขนาดใหญ่ โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ วิธีพหุกรณีศึกษา จากโรงเรียนที่ได้รับรางวัลสถานศึกษาพระราชทาน ระดับประถมศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 2 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า

1. กระบวนการบริหารสถานศึกษา พบว่า โรงเรียนใช้กระบวนการบริหารตามวงจรการบริหารงานคุณภาพ PDCA มีขั้นตอนการบริหารงาน 4 -ขั้นตอน คือ 1) ขั้นตอนการวางแผน 2) ขั้นตอนการปฏิบัติ 3) ขั้นตอนการตรวจสอบ และ 4) ขั้นตอนการปรับปรุง ประยุกต์ใช้ S3P2 Model เป็นกลไกเสริมในการขับเคลื่อนคุณภาพการบริหารจัดการ

2. ปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหา ในภาพรวมจากการศึกษาโรงเรียนกรณีศึกษา ทั้ง 2 โรงเรียน พบว่า 1) ด้านคุณภาพผู้เรียน ผู้เรียนเรียนกับครูไม่ตรงวิชาเอก แนวทางแก้ไข จัดสรรอัตรากำลังครูให้เหมาะสม จัดครูที่ตรงวิชาเอกให้ผู้เรียนได้เรียนรู้กับครูตรงวิชาเอกมากขึ้น 2) ด้านการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการ ขาดการกำกับ ติดตามการใช้หลักสูตรจากทุกฝ่ายอย่างเป็นระบบ แนวทางแก้ไข กำกับติดตามการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาในแต่ละปีการศึกษา 3) ด้านการบริหารและการจัดการศึกษา ครูและบุคลากรมองว่าแผนการดำเนินงานเป็นภาระเชิงเอกสาร แนวทางแก้ไข ใช้การประชุม PLC และเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 4) ด้านการ

* Received 25 September 2025; Revised 5 October 2025; Accepted 10 October 2025

จัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูขาดองค์ความรู้ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แนวทางแก้ไข จัดอบรมให้ความรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้กับครู และ 5) ด้านความดีเด่นของสถานศึกษา ขาดการกำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินโครงการแนวทางแก้ไข กำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินโครงการทุกปีการศึกษา

คำสำคัญ กระบวนการบริหาร, ปัญหาและแนวทางแก้ไข, โรงเรียนพระราชทาน

ABSTRACT

This research aimed to: 1) study the school administration process, and 2) examine the problems and propose solutions for the administration of large primary schools towards becoming Royal Award Schools. A qualitative research methodology was employed using a multiple case study approach, focusing on two large primary schools that received the Royal Award for Outstanding Educational Institutions. The tools used for data collection included interviews and content analysis.

The research findings revealed that:

1. School Administration Process: Both schools implemented a quality management cycle based on the PDCA model, consisting of four key steps: 1) planning, 2) implementation, 3) evaluation, and 4) Improvement. The S3P2 Model was applied as a supplementary mechanism to enhance the quality of management and administration.

2. Problems and Solutions: Across the two case study schools, the following key issues and corresponding solutions were identified: 1) Student Quality Students were taught by teachers outside their subject specialization. Proposed solution: Allocate teaching staff appropriately, ensuring students are taught by subject-specialized teachers. 2) Curriculum and Academic Management There was a lack of systematic supervision and monitoring of curriculum implementation. Proposed solution: Establish annual supervision and monitoring mechanisms for school curriculum management. 3) Educational Administration and Management Teachers and staff perceived the operational plans as burdensome paperwork. Proposed solution: Utilize Professional Learning Community (PLC) meetings and knowledge-sharing forums to reduce paperwork burden. 4) Learner-Centered Instruction Teachers lacked knowledge

in implementing learner-centered teaching methods. Proposed solution: Provide training for teachers on learner-centered instructional approaches. and 5) School Distinction There was inadequate supervision, monitoring, and evaluation of school development projects. Proposed solution: Implement annual supervision, monitoring, and evaluation processes for all projects.

Keywords: Management Process, Problems and Solutions, Royal-Granted School

บทนำ

การศึกษาเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาประเทศและได้รับการคาดหวังให้ทำ หน้าที่ ต่างๆ ที่เป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เป็นส่วนช่วยในการเพิ่มความเท่า เทียมในสังคม และ เป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างอาชีพ ซึ่งเป็นตัวขับเคลื่อนการเจริญเติบโตทาง เศรษฐกิจและความเจริญรุ่งเรืองของประเทศ การศึกษา คือ เครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคน และสังคม กล่าวคือ การศึกษาจะพัฒนาคนให้มีคุณลักษณะตามที่สังคมต้องการ เพื่อให้คนเป็น ปัจจัยในการพัฒนาสังคม (ริตตินท์ ดาวสร, 2564: 60) การที่จะพัฒนาประเทศไทยไปสู่ความ มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ให้เกิดขึ้นในอนาคตนั้น จะต้องให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างทุนของ ประเทศที่มีอยู่ให้เข้มแข็ง และมีพลังเพียงพอในการขับเคลื่อน กระบวนการการพัฒนาทั้งใน ระยะกลางและระยะยาว โดยเฉพาะ “การพัฒนาคน” ให้มีการเตรียมความพร้อมรับการ เปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 ซึ่งมีสิ่งที่สำคัญที่สุดคือทักษะการเรียนรู้และการ เสริมสร้างปัจจัยแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพของคน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2559: 10) สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยทุกฉบับที่ผ่านมา โดยเฉพาะฉบับปัจจุบัน พุทธศักราช 2560 ที่กำหนดไว้ในมาตรา 27 ว่า ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน มาตรา 54 รัฐ ต้องดำเนินการให้เยาวชนทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลา 12 ปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบ การศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย นอกจากนั้นยังได้บัญญัติว่า การศึกษา ทั้งปวงต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ สามารถเชี่ยวชาญได้ตามความถนัด ของตน และมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ ในการดำเนินการ ให้เด็กเล็กได้รับ การดูแลและพัฒนา หรือให้ประชาชนได้รับการศึกษา รัฐต้องดำเนินการให้ ผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการศึกษา ตามความถนัดของตน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562: 1)

การคัดเลือกนักเรียนและสถานศึกษาเพื่อรับรางวัลพระราชทานดำเนินการมาตั้งแต่ พ.ศ. 2506 ตามพระราชปราชญ์ของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ที่ทรงให้ความสำคัญกับการส่งเสริมคุณภาพการศึกษา โดยทรงมีพระราชประสงค์ให้

จะพระราชทานรางวัล ให้แก่นักเรียนที่มีความประพฤติดีและมีความมานะพยายามศึกษาเล่าเรียนจนได้ผลดีรวมทั้งโรงเรียนที่ จัดการศึกษาดีจนนักเรียนได้รับผลการเรียนดีเป็นส่วนรวม การคัดเลือกนักเรียนและสถานศึกษา เพื่อรับรางวัลพระราชทานนี้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยการคัดเลือกนักเรียนเพื่อรับรางวัลพระราชทานแบ่งเป็น 3 ระดับ ได้แก่ ระดับ ประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ส่วนการคัดเลือกสถานศึกษาเพื่อรับรางวัลพระราชทานแบ่งเป็น 3 ระดับ ได้แก่ ระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา (สำนักทดสอบทางการศึกษา, 2562: 1)

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนประกอบไปด้วย 8 จังหวัด ได้แก่ อุตรธานี เลย หนองบัวลำภูหนองคาย บึงกาฬ นครพนม มุกดาหาร และสกลนคร มีโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนทั้งสิ้น 3,420 โรงเรียน มีโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ผ่านการประเมินโรงเรียนพระราชทานประจำปีการศึกษา 2558 จนถึงปีการศึกษา 2567 นับสิบปีย้อนหลัง จำนวน 5 โรงเรียน (สำนักตรวจราชการและติดตามประเมินผล, 2568) งานคัดเลือกนักเรียนและสถานศึกษา เพื่อรับรางวัลพระราชทานนี้เป็นงานที่มีเกียรติและเป็นสิริมงคล สมควรที่ผู้เกี่ยวข้อง ทุกฝ่ายจะต้องดำเนินการด้วยความรอบคอบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกระบวนการประเมินและคัดเลือกนักเรียนและสถานศึกษานั้น คณะกรรมการต้องดำเนินงานให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์บริสุทธยัธยัตติธรรม โดยใช้ความรู้ความสามารถและดุลพินิจในการพิจารณาตัดสินอย่างถูกต้องตามหลักการ มีใจเป็นกลาง ไม่โน้มเอียง เพื่อให้ได้นักเรียนและสถานศึกษาที่สมควรได้รับรางวัลพระราชทานอย่างแท้จริง ทั้งนี้รางวัลพระราชทานเป็นรางวัลที่ทรงคุณค่าและเป็นเกียรติประวัติต่อผู้รับอย่างสูงสุด คุณความดีจะถูกประกาศและเผยแพร่ไปยังสาธารณชนทั่วไป

จากความเป็นมาและความสำคัญดังที่ได้กล่าวถึง ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นโรงเรียนพระราชทานขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ซึ่งผลการศึกษาในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียน หน่วยงานทางการศึกษาที่จะนำข้อมูลสารสนเทศใช้เป็นแนวทางในการบริหารสถานศึกษาเพื่อรับรางวัลโรงเรียนพระราชทานและยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้มีมาตรฐานสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษากระบวนการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นโรงเรียนพระราชทานขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน
2. เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาของการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นโรงเรียนพระราชทานขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยศึกษา การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นโรงเรียนพระราชทานขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research Methodology) วิธีพหุกรณีศึกษา (Multi-Case Studies) จากโรงเรียนที่ได้รับรางวัลสถานศึกษาพระราชทาน ระดับประถมศึกษาขนาดใหญ่ ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดการดำเนินการวิจัยดังนี้ 1) การศึกษากระบวนการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นโรงเรียนพระราชทานขนาดใหญ่ และ 2) การศึกษาปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาของการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นโรงเรียนพระราชทานขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

การเลือกผู้ให้ข้อมูลหลักการศึกษากระบวนการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นโรงเรียนพระราชทานขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน เป็นการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ไม่มีกฎเกณฑ์ที่ตายตัว มีความยืดหยุ่นสูงและสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสมของสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงตลอดกระบวนการและระหว่างขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการเลือกผู้ให้ข้อมูลหลักแบบลูกโซ่ (Snowball Sampling) โดยใช้หลักในการเลือกบนพื้นฐานความเชื่อว่าจะเป็นผู้ที่ให้ข้อมูลแตกต่างไปจากมิติ (Dimensions) และคุณสมบัติ (Properties) ของผู้ที่ให้การสัมภาษณ์ที่ผ่านมา ซึ่งผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียนหรือหัวหน้ากลุ่มงานต่าง ๆ เป็นผู้พิจารณาเลือกบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานกับข้อคำถามในการสัมภาษณ์ ดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักรายต่อไปเรื่อย ๆ เป็นการเก็บข้อมูลจนได้ข้อมูลซ้ำ ๆ กัน จนกระทั่งไม่พบข้อมูลใหม่เพิ่มขึ้นจึงถือว่าข้อมูลอิ่มตัว ผู้วิจัยจึงหยุดสัมภาษณ์

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างที่ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงจากผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน และวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปรากฏการณ์อย่างเป็นระบบ ประกอบด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) การวิเคราะห์เอกสาร (Document Analysis) การสังเกต (Observation) การจดบันทึก (Field Note) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์จะต้องเป็นข้อมูลที่ให้รายละเอียดเกี่ยวกับปรากฏการณ์ทางสังคมในเรื่องกระบวนการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นโรงเรียนพระราชทานขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน

3. การเก็บข้อมูลการวิจัย

การเก็บข้อมูลการวิจัย ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

3.1 ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี ถึงโรงเรียน 2 โรงเรียน เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2 ผู้วิจัยลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลตามสภาพที่เป็นจริงของพื้นที่ในการศึกษาเก็บ รวบรวมข้อมูล การจัดทำกรงำกับข้อมูลเพื่อจำแนกเป็นประเภท ๆ ในการเก็บสารสนเทศ เพิ่มเติม และเปรียบเทียบสารสนเทศใหม่ที่กำลังเกิดขึ้นเป็นการเปรียบเทียบข้อมูลอย่าง ต่อเนื่อง (Constant Comparison) ระหว่างเหตุการณ์กับเหตุการณ์ (Incidents) เหตุการณ์ กับประเภท (Categories) โดยมีจุดมุ่งหมาย เพื่อให้ได้ข้อมูลจากหลากหลายแหล่งแล้วนำมา วิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งมีแนวทางการเก็บข้อมูล ดังนี้ .1) การสัมภาษณ์เชิงลึก 2) การวิเคราะห์ เอกสาร 3) การสังเกต และ4) การจดบันทึก

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์และการตีความข้อมูลเพื่อค้นหาแบบแผนที่น่าสนใจไปสู่การทำความเข้าใจ แบบแผนการบริหารสถานศึกษาที่มีความเป็นเลิศของโรงเรียนที่ได้รับรางวัลพระราชทาน รวมทั้งการตีความเพื่อสรุปให้เห็นข้อค้นพบหรือคำตอบของโจทย์วิจัย โดยการนำข้อมูลมาอ่าน จับประเด็นใจความสำคัญเพื่อให้ได้เนื้อหาจัดกลุ่มความหมายให้เกิดเป็นแนวความคิด แล้วนำ แนวความคิดเหล่านั้นมาแยกแยะ ผสมผสาน และประกอบกันเพื่อสร้างแบบแผนการบริหาร สถานศึกษาสู่ความเป็นโรงเรียนพระราชทานขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน และความสัมพันธ์ (Relationship) ให้เห็น รูปภาพที่สมบูรณ์ และทำการตีความเพื่อให้ได้ข้อสรุปที่สามารถใช้อธิบายหรือตอบคำถามการ ศึกษาวิจัย เก็บข้อมูล และวิเคราะห์เพิ่มเติมจนแสดงความสัมพันธ์และตอบคำถามวิจัยได้ ชัดเจน โดยในการเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปรากฏการณ์อย่างเป็นระบบ ประกอบด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) การวิเคราะห์เอกสาร (Document Analysis) การสังเกต (Observation) การจดบันทึก (Field Note) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นโรงเรียนพระราชทานขนาดใหญ่ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน: พหุกรณีศึกษา โดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research Methodology) ใช้วิธีพหุ กรณีศึกษา (Multi-Case Studies) จากโรงเรียนที่ผ่านการประเมินรับรางวัลสถานศึกษา พระราชทาน ระดับประถมศึกษาขนาดใหญ่ พบว่า

1. กระบวนการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นโรงเรียนพระราชทานขนาดใหญ่ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน โรงเรียน กรณีศึกษาทั้ง 2 โรงเรียนมีการนำวงจรการบริหารงานคุณภาพ PDCA มาใช้เป็นกรอบแนวทาง

หลักในการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ซึ่งสะท้อนถึงความมุ่งมั่นในการพัฒนาองค์กรอย่างยั่งยืน โดยเฉพาะการยกระดับคุณภาพการศึกษาในทุกมิติ การดำเนินงานตามวงจร PDCA นอกจากนี้ โรงเรียนยังได้ออกแบบและประยุกต์ใช้ S3P2 Model เป็นกลไกเสริมในการขับเคลื่อนคุณภาพการบริหารจัดการ

2. ปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาของการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นโรงเรียนพระราชทานขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ในภาพรวมจากการศึกษาโรงเรียนกรณีศึกษาทั้ง 2 โรงเรียน ดังนี้

2.1 ด้านคุณภาพผู้เรียน

ปัญหาด้านคุณภาพผู้เรียน พบว่า ขาดสื่อและสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ ห้องคอมพิวเตอร์ มีจำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ไม่เพียงพอต่อความต้องการ เครื่องคอมพิวเตอร์มีสภาพเก่า ชำรุดทรุดโทรม สนามเด็กเล่นมีสภาพเก่า ชำรุดเครื่องเล่นไม่เพียงพอกับความต้องการ ปัญหาในเรื่องผู้เรียนเรียนกับครูไม่ตรงเอก นักเรียนบางคนยังอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ เนื่องจากนักเรียนขาดทักษะกระบวนการคิดและการเรียนรู้จากครูที่มีความรู้ความชำนาญในวิชาเอกนั้น และปัญหาทางด้านการใช้จ่ายงบประมาณบางโครงการ / กิจกรรม ไม่เป็นไปตามที่กำหนดไว้แผนปฏิบัติการ

แนวทางการแก้ไขปัญหาด้านคุณภาพผู้เรียน พบว่า โรงเรียนได้ดำเนินการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ และจัดหาสื่อเทคโนโลยีให้ครบทุกชั้น เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างรอบด้าน และครูสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในห้องเรียนโดยใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการจัดการเรียนรู้ จัดสรรอัตรากำลังครูให้เหมาะสม จัดครูที่ตรงวิชาเอกให้ผู้เรียนได้เรียนรู้กับครู ตรงวิชาเอกมากขึ้น โดยการบริหารจัดการของโรงเรียนในการเรียกบรรจุครู ในเอกวิชาที่ขาด และจ้างครูอัตราจ้างในวิชาเฉพาะเช่น วิชาดนตรี มีการจ้างครูดนตรีพื้นบ้านเข้ามาสอนนักเรียนที่มีความถนัดในด้านดนตรีพื้นบ้าน ดำเนินการแก้ไขปัญหาโดยของบประมาณสนับสนุนด้านอาคารเรียนให้เพียงพอต่อความต้องการ จัดหาสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งห้องปฏิบัติการทางภาษา สภาพแวดล้อมที่เหมาะสม สะอาด ร่มรื่น น่าดู น่าอยู่ น่าเรียน มีแหล่งเรียนรู้ภายในเอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ขอความอนุเคราะห์จากชุมชนที่เห็นความสำคัญของสื่อและเทคโนโลยีสมัยใหม่ช่วยส่งเสริม สนับสนุนให้โรงเรียนมีสื่อและเทคโนโลยีที่ทันสมัย

2.2 ด้านการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการ

ปัญหาในการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการ พบว่า ผู้จัดทำหลักสูตรไม่เข้าใจหลักการทำหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง และความต้องการของท้องถิ่น จึงทำให้หลักสูตรสถานศึกษาไม่ครอบคลุมที่จะพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถ ทักษะกระบวนการตรงตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขาดการกำกับติดตามจากผู้บริหาร ขาดการติดตามผลการใช้หลักสูตรจากทุกฝ่ายอย่างเป็นระบบและ

ต่อเนื่อง ขาดการออกแบบการวัดผลให้มีคุณภาพ เนื่องจากครูส่วนใหญ่ออกแบบการวัดผล เฉพาะด้านความรู้ความจำเท่านั้น ยังออกแบบการวัดผลไม่ครอบคลุมถึงทักษะกระบวนการ และเจตคติของผู้เรียน ทำให้เครื่องมือวัดผลและประเมินผลยังไม่มีคุณภาพ และขาดวัสดุ อุปกรณ์ที่ทันสมัย ระบบอินเทอร์เน็ตยังไม่ทั่วถึงและสัญญาณยังไม่แรงพอในความต้องการใช้ของผู้เรียน

แนวทางการแก้ไขปัญหาด้านการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการ พบว่า ผู้บริหารกำกับติดตามการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาในแต่ละปีการศึกษาให้มีการประเมิน หลักสูตรสถานศึกษาในทุก ๆ ปี นำผลการประเมินมาปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรสถานศึกษาให้ สามารถใช้ได้ทันในปีการศึกษาถัดไป ให้หลักสูตรครอบคลุมทุกเนื้อหา ทักษะกระบวนการ ต่าง ๆ ตามที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานต้องการ จัดระดมทุนสนับสนุนการซื้อวัสดุ อุปกรณ์สื่อ เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ และแหล่งเรียนรู้จากหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน รวมทั้งภาคประชาชน เพื่อระดมทุนในการจัดซื้อสื่อเทคโนโลยีให้เพียงพอต่อความต้องการของ ผู้เรียน จัดแหล่งเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน เช่น จัดซื้อ ของเล่นให้กับนักเรียนในระดับปฐมวัย สนามเด็กเล่นให้เพียงพอปลอดภัยสำหรับเด็กเล็ก โรงเรียนจัดอบรมให้ความรู้กับครูให้มีความสามารถในการออกแบบเครื่องมือวัดผลและประเมินผลทางการศึกษา ที่สามารถวัดได้ ครอบคลุมทั้งความรู้ความจำ ทักษะกระบวนการ และจิตพิสัย ที่ครูสามารถนำผลการวัดและ ประเมินผลไปใช้ปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนรู้ในห้องเรียนรวมถึงผู้เรียนสามารถนำผลการ ประเมินไปพัฒนานตนเองในการเรียนรู้ให้มีการพัฒนาเพิ่มมากขึ้น

2.3 ด้านการบริหารและการจัดการศึกษา

ปัญหาด้านการบริหารและการจัดการศึกษา พบว่า ผู้บริหารยังขาดการนิเทศ ติดตาม โครงการต่าง ๆ ของโรงเรียนอย่างใกล้ชิด เนื่องจากผู้บริหารมีการประชุมและเดินทางไปราชการอยู่บ่อยครั้ง ระบบเทคโนโลยีบางพื้นที่ของโรงเรียนยังขาดสัญญาณอินเทอร์เน็ต สัญญาณอินเทอร์เน็ตเข้าเกิดจากมีผู้ใช้บริการอินเทอร์เน็ตหลายคนจึงทำให้สัญญาณ อินเทอร์เน็ตช้า ครูและบุคลากรทางการศึกษาในบางส่วนอาจมองว่าแผนการดำเนินงานของ สถานศึกษาเป็นภาระเชิงเอกสาร ไม่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติจริงได้ ทำให้การดำเนินการตาม แผนไม่เป็นไปตามเป้าหมาย และการบริหารแบบระบบคุณภาพอาจใช้เวลานานในการ ปรับเปลี่ยนวิธีคิดของบุคลากรทางการศึกษา และอาจขาดความต่อเนื่องหากไม่มีการติดตาม อย่างใกล้ชิด

แนวทางการแก้ไขปัญหาด้านการบริหารและการจัดการศึกษา พบว่า ผู้อำนวยการโรงเรียนจะแต่งตั้ง รองผู้อำนวยการโรงเรียน 1 ท่าน เป็นผู้ปฏิบัติราชการแทน ในเมื่อ ผู้อำนวยการโรงเรียนไปประชุมหรือไปปฏิบัติราชการนอกสถานศึกษา เพื่อให้ผู้ดำเนิน โครงการได้รับคำแนะนำในการแก้ไขปัญหาโดยเร็ว ผู้บริหารได้มีการประชุมวางแผนของ บประมาณหรือการสนับสนุนจากภาคเอกชนหรือชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา

ระบบสารสนเทศในสถานศึกษา โดยมีการระดมทุน จากทั้งภาครัฐและเอกชน ชุมชน ให้เข้ามา มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้กับผู้เรียน ผู้บริหารทำให้แผนดำเนินงานเป็นเครื่องมือนำทาง จริง โดยเชื่อมโยงแผนสู่กิจกรรมในห้องเรียนและระบบติดตามที่ชัดเจน ใช้การประชุม PLC และเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้เป็นพื้นที่ติดตามและปรับแผนการดำเนินงานอย่างยืดหยุ่น มีการ ยกตัวอย่างผลลัพธ์จากการดำเนินการตามแผนเพื่อสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติ เริ่มจากการ พัฒนาทีมผู้นำที่มีความเข้าใจระบบคุณภาพ และทำหน้าที่ขับเคลื่อนงานในแต่ละด้าน จัดให้มี การนิเทศ กำกับติดตามแบบร่วมมือมากกว่าการควบคุม ใช้ผลสำเร็จและความเปลี่ยนแปลงที่ เห็นได้จริงมาเป็นแรงเสริมในการขยายผลสู่ทั้งองค์กร

2.4 ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ปัญหาด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พบว่า ครูยังขาดองค์ ความรู้ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูบางท่านยังใช้กระบวนการ จัดการเรียนการสอนโดยการบรรยาย เนื่องจากเป็นรายวิชาที่ใช้การบรรยาย เช่นรายวิชา ประวัติศาสตร์ รายวิชาพระพุทธศาสนา ครูบางท่านยังไม่ถนัดใช้เทคโนโลยี เนื่องจากเป็นครู สมัยเก่าจึงไม่สามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยใช้เทคโนโลยีเข้า มาช่วยในการจัดกิจกรรม ครูผู้สอนยังไม่มีการให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียนทันทีเพื่อนักเรียน นำไปใช้ในการพัฒนาตนเอง ยังขาดการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีที่ หลากหลายตามสภาพจริง ขาดการนำผลการประเมินมาพัฒนานักเรียนอย่างจริงจัง ครูไม่มีการ เปิดโอกาสในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูกับผู้เรียนให้ข้อมูลย้อนกลับแก่กันและกันเพื่อ นำไปใช้พัฒนาการเรียนการสอนในครั้งต่อไป

แนวทางการแก้ไขปัญหาด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พบว่า โรงเรียนจัดอบรมให้ความรู้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ Active Learning ให้กับครูในทุก ๆ ปีการศึกษา เพื่อให้ครูสามารถนำความรู้การจัดการกิจกรรม Active Learning ไปใช้ในการออกแบบกิจกรรมให้กับผู้เรียน และจัดอบรมการใช้เทคโนโลยีให้ครูรุ่น เก่าให้สามารถใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งปัจจุบันมีการใช้ AI เข้ามาช่วยในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ครูมีระบบการวัดผล และประเมินผลผู้เรียนและสะท้อนผลให้ผู้เรียนทราบทันทีเพื่อให้ผู้เรียนรับทราบความก้าวหน้า การเรียนรู้ของตนเอง และสามารถพัฒนาตนเองเกี่ยวกับการเรียนให้ดียิ่งขึ้น

2.5 ด้านความดีเด่นของสถานศึกษา

ปัญหาด้านความดีเด่นของสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาขาดการ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินโครงการ/กิจกรรม ขาดงบประมาณในการสนับสนุน โครงการ/กิจกรรม ในการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินงานให้เพียงพอ การดำเนินงานของ ผู้รับผิดชอบโครงการมีการดำเนินงานไม่ต่อเนื่อง ผู้รับผิดชอบโครงการเก่ามีการโยกย้าย สถานศึกษาทำให้ผู้รับผิดชอบโครงการใหม่ไม่เข้าใจวัตถุประสงค์ของการดำเนินโครงการ ขาด

การประสานงานกับหน่วยงานภายนอก เนื่องจากผู้ที่มารับผิดชอบโครงการใหม่เป็นครูที่มาจากจังหวัดอื่น ยังไม่เข้าใจบริบทของชุมชนมากพอ

แนวทางการแก้ไขปัญหาด้านความดีเด่นของสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารมีการกำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินโครงการ/กิจกรรม จากผู้ดำเนินโครงการทุกปี การศึกษา เพื่อรับฟังปัญหาจากผู้ดำเนินโครงการสะท้อนให้ผู้บริหารได้รับทราบ โรงเรียนจึงสนับสนุนงบประมาณในการนำเงินโครงการให้ต่อเนื่อง เพื่อให้โครงการประสบความสำเร็จเป็นผลงานของสถานศึกษา

อภิปรายผล

การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นโรงเรียนพระราชทานขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน มีข้อค้นพบที่ควรนำมาอภิปรายตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ศึกษากระบวนการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นโรงเรียนพระราชทานขนาดใหญ่ พบว่า โรงเรียนมีการนำวงจรการบริหารงานคุณภาพ PDCA มาใช้เป็นกรอบแนวทางหลักในการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ซึ่งสะท้อนถึงความมุ่งมั่นในการพัฒนาองค์กรอย่างยั่งยืน โดยเฉพาะการยกระดับคุณภาพการศึกษาในทุกมิติ การดำเนินงานตามวงจร PDCA ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนสำคัญ คือ 1) Plan การวางแผนงานจากวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่กำหนดขึ้น 2) Do การปฏิบัติตามขั้นตอนในแผนงานที่ได้เขียนไว้อย่างเป็นระบบและมีความต่อเนื่อง 3) Check การตรวจสอบผลการดำเนินงานในแต่ละขั้นตอนของแผนงานว่ามีปัญหาหรือไม่ 4) Act การวางมาตรการในการดำเนินการปรับปรุงพัฒนาระบบกลไกในการดำเนินการ นอกจากนี้ โรงเรียนยังได้ออกแบบและประยุกต์ใช้ S3P2 Model เป็นกลไกเสริมในการขับเคลื่อนคุณภาพการบริหารจัดการ ซึ่งประกอบด้วย 5 องค์ประกอบหลัก ดังนี้ 1) S1 (School) โรงเรียนเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ 2) S2 (Smart Teacher) ครูมีสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้และมีความเป็นมืออาชีพ 3) S3 (Student) นักเรียนมีคุณภาพ 4) P1 (Professional Learning Community) การสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้วยกระบวนการ PLC และ 5) P2 (Participation) การมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ซึ่งสอดคล้องกับสุขสันต์ สุขสงคราม (2564) ได้กล่าวถึงการบริหารงานคุณภาพ PDCA ไว้ว่า กระบวนการทำงานที่เปรียบกับวงล้อที่เต็มไปด้วยขั้นตอน 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน การดำเนินการตามแผน การตรวจสอบ การปรับปรุงแก้ไข เมื่อวงล้อหมุนไป 1 รอบ จะทำให้งานบรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ และหากการดำเนินงานนั้นเกิดการสะดุด แสดงว่ามีบางขั้นตอนหายไป เช่น ส่วนของการวางแผนหายไป เรียกว่า ประเภทไม่มีแผนการถ้าในส่วนของการตรวจสอบหรือปรับปรุงแก้ไขหายไปจะเรียกว่า พวกทำแล้วทิ้ง อีกทั้งสอดคล้องกับ พศวัต สารอวาส (2564) ได้พัฒนารูปแบบจากความต้องการจำเป็นและการบริหารตามกระบวนการวงจรคุณภาพเดิมมี

PDCA ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) ขั้นตอนการวางแผน 2) ขั้นตอนการปฏิบัติ 3) ขั้นตอนการตรวจสอบ (Checking) 4) ขั้นตอนการปรับปรุง (Action)

2. ปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาของการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นโรงเรียนพระราชทานขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ในภาพรวมจากการศึกษาโรงเรียนกรณีศึกษาทั้ง 2 โรงเรียนดังนี้

2.1 ด้านคุณภาพผู้เรียน

ปัญหาด้านคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนยังขาดสื่อและสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ ที่จำเป็นในการพัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพตามหลักสูตรแกนกลาง เช่น ห้องคอมพิวเตอร์มีจำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ไม่เพียงพอต่อความต้องการ เครื่องคอมพิวเตอร์มีสภาพเก่า ชำรุดทรุดโทรม สนามเด็กเล่นมีสภาพเก่า ชำรุด เครื่องเล่นไม่เพียงพอต่อความต้องการ ปัญหาในเรื่องผู้เรียนที่เรียนกับครูไม่ตรงเอก นักเรียนบางคนยังอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ เนื่องจากนักเรียนขาดทักษะกระบวนการคิดและการเรียนรู้จากครูที่มีความรู้ความชำนาญในวิชาเอกนั้น และปัญหาทางด้านการใช้จ่ายงบประมาณบางโครงการ / กิจกรรม ไม่เป็นไปตามที่กำหนดไว้ แผนปฏิบัติการ แนวทางการแก้ไขปัญหาด้านคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนได้ดำเนินการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ และจัดหาสื่อเทคโนโลยีให้ครบทุกชั้น เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างรอบด้านเต็มศักยภาพที่จะพัฒนาผู้เรียนให้มีความพร้อมในอนาคต ส่งเสริมให้ครูสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในห้องเรียนโดยใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการจัดการเรียนรู้ จัดสรรอัตราค่าจ้างครูให้เหมาะสม จัดครูที่ตรงวิชาเอกให้ผู้เรียนได้เรียนรู้กับครูตรงวิชาเอกมากขึ้น สอดคล้องกับ นิภาพร อุ่นวิเศษ (2566) ได้กล่าวไว้ว่า ปัญหาในด้านคุณภาพนักเรียน นั้นเกิดจากครูไม่ครบชั้นครูสอนไม่ตรงตามวิชาเอกส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ระดับชาติของนักเรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน มีค่าเฉลี่ยที่ต่ำลง นักเรียนส่วนใหญ่ยังต้องได้รับการพัฒนาการอ่านการเขียนการคิดคำนวณทักษะการคิดวิเคราะห์ การถ่ายทอดความคิดและทักษะพื้นฐานการใช้อุปกรณ์เทคโนโลยี ซึ่งแนวทางแก้ไขปัญหาด้านคุณภาพผู้เรียน นั้น จึงมีการดำเนินการ ให้โรงเรียนจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) และมุ่งเน้นพัฒนา จัดกิจกรรมด้านการอ่านการเขียน คำนวณให้กับนักเรียน มุ่งเน้นการยกระดับผลสัมฤทธิ์เปรียบเทียบกับความก้าวหน้าและการพัฒนาของนักเรียน โรงเรียนจัดทำโครงการ อ่านออกเขียนได้ คิดคำนวณ มาแก้ไขปัญหาด้านภาษาไทยและการคิดคำนวณ

2.2. การบริหารหลักสูตรและงานวิชาการ

ปัญหาในการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการ โรงเรียนมอบหมายให้ครูผู้รับผิดชอบในงานหลักสูตรจัดทำหลักสูตรขึ้นแต่ครูผู้รับผิดชอบไม่เข้าใจหลักการทำหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางและความต้องการของท้องถิ่น จึงทำให้หลักสูตรสถานศึกษาไม่ครอบคลุมที่จะพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถ ทักษะกระบวนการตรงตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน อีกทั้งโรงเรียนยังขาดการกำกับติดตามจาก

ผู้บริหาร ขาดการติดตามผลการใช้หลักสูตรจากทุกฝ่ายอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ขาดวัสดุอุปกรณ์ที่ทันสมัย ซึ่งแนวทางการแก้ไขปัญหาด้านการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการ ผู้บริหารต้องมีการกำกับติดตามการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาในแต่ละปีการศึกษาให้มีการประเมินหลักสูตรสถานศึกษาในทุก ๆ ปี นำผลการประเมินมาปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรสถานศึกษาให้สามารถใช้ได้ทันในปีการศึกษาถัดไป ให้หลักสูตรครอบคลุมทุกเนื้อหา ทักษะกระบวนการ ต่าง ๆ ตามที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานต้องการ จัดระดมทุนสนับสนุนการซื้อวัสดุอุปกรณ์สื่อ เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ เพื่อระดมทุนในการจัดซื้อสื่อเทคโนโลยีให้เพียงพอต่อความต้องการของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับ ภัทรา ไว้วอมราภรณ์ (2557) ได้ศึกษาการบริหารหลักสูตร และงานวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนที่ได้รับรางวัลพระราชทาน พบว่า 1) ผู้บริหาร และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาหลักสูตร กำกับติดตาม และนิเทศการใช้หลักสูตร 2) ครูผู้สอนวิเคราะห์นักเรียนเป็นรายบุคคล นำข้อมูลจากการวิเคราะห์มาพัฒนานักเรียน วางแผนและเตรียมการจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนได้คิดวิเคราะห์และลงมือปฏิบัติ 3) ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจเรื่องการวัดประเมินผล 4) ผู้บริหารจัดบริการและส่งเสริมให้ครูผลิต แลกเปลี่ยน และเพิ่มพูนความรู้ในการใช้สื่อการเรียนรู้ 5) ครูผู้สอนจัดกิจกรรมตามความสนใจของนักเรียน เพื่อพัฒนาทักษะและส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 6) ผู้บริหาร ครูผู้สอน และบุคลากร ดำเนินการส่งเสริมสนับสนุน และจัดกิจกรรมให้ตอบสนองต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโดยจัดเป็นโครงการและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน สอดคล้องกับ วิทวัฒน์ วิชัย (2555) ได้ศึกษาการบริหารงานของโรงเรียนอนุบาลสวนเด็ก จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อเข้าสู่รางวัลโรงเรียนพระราชทาน พบว่า ในด้านผลการพัฒนาของเด็กยึดแนวทางตามหลักสูตรปฐมวัย และหลักสูตรของโรงเรียน โดยประมวลผลตามมาตรฐานตัวบ่งชี้ของการศึกษาปฐมวัย ครอบคลุมทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ด้านการบริหารงานวิชาการมีการพัฒนา หลักสูตรสถานศึกษาการวิเคราะห์วางแผนและพัฒนาหลักสูตร ตลอดจนสาระการเรียนรู้สอดคล้องกับปรัชญา หลักการ และเป้าหมายการศึกษาปฐมวัยเหมาะสมกับเด็ก สถานศึกษา และสภาพของชุมชน จัดประสบการณ์เน้นให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรงจากการสังเกต สำรวจ เล่น ค้นคว้า ทดลอง และแก้ปัญหาด้วยตนเองด้านการบริหารจัดการมีการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาและแผนปฏิบัติงานประจำปี สอดคล้องกับเป้าหมายหลักสูตร และนโยบายในการจัดการศึกษา ตลอดจนสภาพของท้องถิ่นและสถานศึกษา

2.3 การบริหารและการจัดการศึกษา

ปัญหาด้านการบริหารและการจัดการศึกษา ผู้บริหารยังขาดการนิเทศติดตาม โครงการต่าง ๆ ของโรงเรียนอย่างใกล้ชิด เนื่องจากผู้บริหารมีการประชุมและเดินทางไปราชการอยู่บ่อยครั้ง อีกทั้งครูและบุคลากรทางการศึกษาในบางส่วนอาจมองว่าแผนการดำเนินงานของสถานศึกษาเป็นภาระเชิงเอกสาร ไม่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติจริงได้ ทำให้การ

ดำเนินการตามแผนไม่เป็นไปตามเป้าหมาย ซึ่งส่วนมากการบริหารงานแบบระบบคุณภาพอาจใช้เวลานานในการปรับเปลี่ยนวิธีคิดของบุคลากรทางการศึกษา และอาจขาดความต่อเนื่องหากไม่มีการติดตามอย่างใกล้ชิด ซึ่งแนวทางการแก้ไขปัญหาด้านการบริหารและการจัดการศึกษา ผู้อำนวยการโรงเรียนจะแต่งตั้งรองผู้อำนวยการโรงเรียน 1 ท่าน เป็นผู้ปฏิบัติราชการแทนในเมื่อผู้อำนวยการโรงเรียนไปประชุมหรือไปปฏิบัติราชการนอกสถานศึกษา เพื่อให้ผู้ดำเนินโครงการได้รับคำแนะนำในการแก้ไขปัญหาโดยเร็ว ผู้บริหารมีการผลักดันทำให้แผนดำเนินงานเป็นเครื่องมือนำทางจริง โดยเชื่อมโยงแผนสู่กิจกรรมในห้องเรียนและระบบติดตามที่ชัดเจน ใช้การประชุม PLC และเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้เป็นพื้นที่ติดตามและปรับแผนการดำเนินงานอย่างยืดหยุ่น มีการยกตัวอย่างผลลัพธ์จากการดำเนินการตามแผนเพื่อสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติ จัดให้มีการนิเทศ กำกับ ติดตามแบบร่วมมือมากกว่าการควบคุม ใช้ผลสำเร็จและความเปลี่ยนแปลงที่เห็นได้จริงมาเป็นแรงเสริมในการขยายผลสู่ทั้งองค์กร ซึ่งสอดคล้องกับ วิโรจน์ จันทสิงห์ (2542) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารงานโรงเรียนขนาดเล็กที่ได้รับรางวัลพระราชทาน กรณีเฉพาะกรณีโรงเรียนบ้านมุกมันโนนอุดมสามัคคี สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา กล่าวว่า การพัฒนาบุคลากรเป็นส่วนรับผิดชอบของฝ่ายงานการบริหารงานบุคคล มีการจัดโครงสร้างการทำงานอย่างเป็นระบบ และมีการมอบหมายงานให้ทุกคนรับผิดชอบตรงตามความรู้ความสามารถของแต่ละบุคคลมีการควบคุม กำกับ ติดตาม ดูแล และนิเทศอย่างใกล้ชิด สนับสนุนให้ไปศึกษาดูงานโรงเรียนดีเด่นเป็นระยะ ๆ ในแต่ละปีเพื่อนำมาปรับปรุงพัฒนางานในโรงเรียนให้มีความก้าวหน้าอยู่เสมอ ปัญหาสำคัญที่พบ ได้แก่ บุคลากรมีไม่เพียงพอกับงานที่ได้รับมอบหมาย โรงเรียนแก้ปัญหาโดยจัดครูเข้ารับผิดชอบงานตามความรู้ความสามารถของแต่ละบุคคล สอดคล้องกับ นิภาพร อุณวิเศษ (2566) ทำการศึกษาการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นโรงเรียนพระราชทานขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุดรธานี กล่าวว่า ปัญหาในด้านการบริหารและการจัดการศึกษานั้น เกิดจากผู้บริหารโรงเรียนยังขาดการกำกับติดตาม นิเทศการสอนของครูอย่างเป็นระบบการบริหารจัดการด้านบุคลากรที่รับผิดชอบงาน กิจกรรมโครงการยังไม่มีมีการกระจายงานโรงเรียนยังขาดการสร้างเครือข่ายความร่วมมือของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในด้านการจัดการศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษายังขาดความรู้ ความเชี่ยวชาญ ตามมาตรฐานตำแหน่ง ซึ่งแนวทางแก้ไขปัญหการบริหารและการจัดการศึกษานั้นจึงมีการดำเนินการให้ผู้บริหารโรงเรียนมีการกำกับติดตามนิเทศการสอนของครูอย่างเป็นระบบในการจัดการเรียนการสอน โดยเฉพาะรายวิชาหลักให้มากขึ้น และต่อเนื่องเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอน

2.4 การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ปัญหาด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โรงเรียนพบปัญหาครูยังขาดองค์ความรู้ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อีกทั้งครูและบุคลากรบางท่านยังไม่มีความถนัดในการใช้เทคโนโลยี เนื่องจากเป็นครูสมัยเก่าจึงไม่สามารถออกแบบ

กิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการจัดกิจกรรม ครูผู้สอนยังไม่มีกรให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียนทันทีเพื่อนักเรียนนำไปใช้ในการพัฒนาตนเอง ยังขาดการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีที่หลากหลายตามสภาพจริง ขาดการ นำผลการประเมินมาพัฒนานักเรียนอย่างจริงจัง ครูไม่มีการเปิดโอกาสในการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ระหว่างครูกับผู้เรียนให้ข้อมูลย้อนกลับแก่กันและกันเพื่อนำไปใช้พัฒนาการเรียนการสอน ในครั้งต่อไป ซึ่งแนวทางการแก้ไขปัญหาด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โรงเรียน จัดอบรมให้ความรู้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ Active Learning ให้กับ ครูในทุ ก ำ ปีการศึกษา และจัดอบรมการใช้เทคโนโลยีให้ครูรุ่นเก่าให้สามารถใช้เทคโนโลยีที่ ทันสมัยในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งปัจจุบันมีการใช้ AI เข้ามา ช่วยในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผลลัพธ์ได้ดี ส่งเสริมให้ครูมีระบบการวัดผลและ ประเมินผลผู้เรียนและสะท้อนผลให้ผู้เรียนทราบทันทีเพื่อให้ผู้เรียนรับทราบความก้าวหน้าการ เรียนรู้ของตนเอง และสามารถพัฒนาตนเองเกี่ยวกับการเรียนให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ สมบัติ ยศปัญญา (2552) กล่าวว่า แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ นั้นจะต้องพัฒนาทั้งระบบสร้างความเข้าใจร่วมกันระหว่าง ผู้บริหาร ครู นักเรียนคณะกรรมการ สถานศึกษาชั้นพื้นฐาน และผู้ปกครองนักเรียน ให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ ครูจะต้องเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูต้อง พัฒนาตนเองให้อยู่ในกรอบศีลธรรม และวัฒนธรรมไทย มีความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติหน้าที่ ครูต้องจัดการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีความสุขจากการปฏิบัติจริง ครูควรเปิดโอกาส ให้นักเรียน ได้แสดงออกอย่างอิสระตามความสามารถเป็นรายบุคคล ครูควรนำวัสดุในท้องถิ่น มาประยุกต์ใช้ในการผลิตสื่อ สื่อมีความหลากหลาย มีความเพียงพอ มีความเหมาะสมกับวัย ของผู้เรียน และการประเมินผลการเรียนรู้นั้นต้องประเมินอย่างหลากหลายทุกฝ่ายมีส่วนร่วม และจะต้องรายงานผลให้ผู้ปกครองและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทราบ

2.5 ด้านความดีเด่นสถานศึกษา

ปัญหาด้านความดีเด่นของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาขาดการกำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินโครงการ/กิจกรรม ขาดงบประมาณในการสนับสนุน โครงการ/กิจกรรม ในการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินงานให้เพียงพอ การดำเนินงานของ ผู้รับผิดชอบโครงการมีการดำเนินงานไม่ต่อเนื่อง ผู้รับผิดชอบโครงการเก่ามีการโยกย้าย สถานศึกษาทำให้ผู้รับผิดชอบโครงการใหม่ไม่เข้าใจวัตถุประสงค์ของการดำเนินโครงการ ขาด การประสานงานกับหน่วยงานภายนอก เนื่องจากผู้ที่รับผิดชอบโครงการใหม่เป็นครูที่มาจาก จังหวัดอื่น ยังไม่เข้าใจบริบทของชุมชนมากพอ ซึ่งแนวทางการแก้ไขปัญหาด้านความดีเด่นของ สถานศึกษา ผู้บริหารมีการกำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินโครงการ/กิจกรรม จากผู้ ดำเนินโครงการทุกปีการศึกษา เพื่อรับฟังปัญหาจากผู้ดำเนินโครงการสะท้อนให้ผู้บริหารได้รับ ทราบ โรงเรียนจึงสนับสนุนงบประมาณในการนำเงินโครงการให้ต่อเนื่อง เพื่อให้โครงการ

ประสบความสำเร็จเป็นผลงานของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานทดสอบทางการศึกษา (2560) กล่าวไว้ว่า การดำเนินโครงการ/กิจกรรมต้องสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ นโยบาย และเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา ส่งผลกระทบบถึงคุณภาพนักเรียน ใช้หลักการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม เน้นการทำงานที่เป็นระบบ เกิดประโยชน์ ในวงกว้าง ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ ยึดเป้าหมายความสำเร็จของงานร่วมกัน ผลงานจากการดำเนินโครงการ/กิจกรรมดีเด่นของสถานศึกษา เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาการของนักเรียนรอบด้าน นักเรียนส่วนใหญ่ได้รับประโยชน์ ผลงานได้รับการยอมรับจากผู้เกี่ยวข้องและชุมชน มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลงานอย่างแพร่หลาย สอดคล้องกับ พระมหาเถรศรี อินธิสิทธิ์ (2566) ทำการศึกษาการบริหารจัดการสถานศึกษารางวัลพระราชทาน ระดับ ประถมศึกษา: การศึกษาเพื่อสร้างทฤษฎีฐานราก กล่าวว่า โรงเรียนได้จัดทำโครงการ หรือ กิจกรรมที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ นโยบาย และเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา ส่งผลกระทบบถึงคุณภาพนักเรียน โดยนำเอาหลักการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม เน้นการทำงานที่เป็นระบบ เกิดประโยชน์ในวงกว้าง ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ ยึดเป้าหมาย ความสำเร็จของงานร่วมกัน ผลงานจากการดำเนินโครงการ/ กิจกรรมดีเด่นของสถานศึกษา เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาการของนักเรียนรอบด้าน นักเรียนส่วนใหญ่ได้รับประโยชน์ ผลงาน ได้รับการยอมรับจากผู้เกี่ยวข้องและชุมชน มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลงานอย่างแพร่หลาย

จากที่กล่าวมาข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นโรงเรียนพระราชทานขนาดใหญ่ มุ่งเน้นไปที่การศึกษาปัญหาในการบริหารสถานศึกษา สู่ความเป็นโรงเรียนพระราชทาน โดยพบว่าปัญหาสำคัญ ได้แก่ การยกระดับคุณภาพผู้เรียน การขาดแคลนอุปกรณ์และสื่อการเรียนรู้ที่ทันสมัย การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่ไม่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง ขาดการติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร ขาดระบบการนิเทศภายในที่มีประสิทธิภาพ รวมถึงบุคลากรครูบางส่วนยังขาดองค์ความรู้ในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และไม่สามารถใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ยังมีข้อจำกัดด้านงบประมาณและการดำเนินโครงการที่ขาดความต่อเนื่อง แนวทางการแก้ไขปัญหาระบบโรงเรียนได้ดำเนินการพัฒนาในหลายด้าน ได้แก่ การจัดซื้อสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย พัฒนาสภาพแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน จัดสรรอัตราากำลังครูให้เหมาะสม มีการกำกับติดตามและประเมินผลการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ ส่งเสริมการอบรมครูในด้าน Active Learning การใช้เทคโนโลยีและ AI ในการจัดการเรียนรู้ และการออกแบบเครื่องมือวัดผลที่ครอบคลุมทุกด้านของผู้เรียน พร้อมทั้งมีระบบติดตามผลที่เชื่อมโยงแผนสู่การปฏิบัติจริง โดยใช้เวที PLC และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เป็นกลไกสนับสนุน ผลจากการดำเนินการตามแนวทางดังกล่าวช่วยยกระดับคุณภาพการบริหารจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาโรงเรียนสู่การเป็น

โรงเรียนพระราชทานขนาดใหญ่ได้อย่างเป็นรูปธรรม อันนำไปสู่ความภาคภูมิใจและเป็นเกียรติประวัติสูงสุดของสถานศึกษา

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นโรงเรียนพระราชทานขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน: พหุกรณีศึกษา ผู้วิจัยสรุปได้โรงเรียนกรณีศึกษาทั้ง 2 โรงเรียนมีการนำวงจรการบริหารงานคุณภาพ PDCA มาใช้เป็นกรอบแนวทางหลักในการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ซึ่งสะท้อนถึงความมุ่งมั่นในการพัฒนาองค์กรอย่างยั่งยืน โดยเฉพาะการยกระดับคุณภาพการศึกษาในทุกมิติ การดำเนินงานตามวงจร PDCA นอกจากนี้ โรงเรียนยังได้ออกแบบและประยุกต์ใช้ S3P2 Model เป็นกลไกเสริมในการขับเคลื่อนคุณภาพการบริหารจัดการ ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นโรงเรียนพระราชทาน มุ่งเน้นไปที่การศึกษาปัญหาในการบริหารสถานศึกษา สู่ความเป็นโรงเรียนพระราชทาน มีปัญหาการยกคุณภาพผู้เรียน การจัดซื้ออุปกรณ์เทคโนโลยีให้ครบทุกชั้น นักเรียนอ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ ขาดการกำกับติดตาม ประเมินผลการใช้หลักสูตร สื่อวัสดุอุปกรณ์ที่ทันสมัยไม่เพียงพอกับความต้องการใช้ ขาดการกำกับ ติดตาม และนิเทศโครงการต่างๆ ของสถานศึกษา ครุยังขาดองค์ความรู้ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้บริหารสถานศึกษาขาดการกำกับติดตามและประเมินผลการดำเนินโครงการ/กิจกรรม แนวทางในการแก้ไขปัญหา โรงเรียนได้ดำเนินการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ และจัดหาสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ จัดสรรอัตราากำลังครูให้เหมาะสม ผู้บริหารมีการกำกับติดตามการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาในแต่ละปีการศึกษาให้มีการประเมินหลักสูตรสถานศึกษาในทุก ๆ ปี ส่งเสริมให้มีการอบรมให้ความรู้กับครูให้มีความสามารถในการออกแบบเครื่องมือวัดผลที่สามารถวัดได้ครอบคลุมทั้งความรู้ ความจำ ทักษะกระบวนการและจิตพิสัย จัดให้มีการกำกับ ติดตาม และนิเทศการดำเนินงานแบบร่วมมือมากกว่าการควบคุม จัดอบรมให้ความรู้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ Active Learning ให้กับครู ในทุก ๆ ปีการศึกษา จัดอบรมให้ครูสามารถใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยใช้ระบบ AI เข้ามาช่วยในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้บริหารมีการกำกับติดตามและประเมินผลการดำเนินโครงการ/กิจกรรมจากผู้ดำเนินโครงการทุกปีการศึกษาเพื่อรับฟังปัญหาจากผู้ดำเนินโครงการ สะท้อนให้ผู้บริหารได้รับทราบ จากปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว สามารถนำผลการศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาไปใช้ในการพัฒนากระบวนการบริหารโรงเรียนเพื่อขอรับรางวัลสถานศึกษาพระราชทาน ให้เกิดการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผลสูงสุดของสถานศึกษา อันเป็นการบริหารสถานศึกษาและพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาให้ประสบความสำเร็จ จนเป็นโรงเรียนที่ได้รับรางวัลสถานศึกษาพระราชทานขนาด

ใหญ่ อันเป็นความภาคภูมิใจและเกียรติประวัติสูงสุด ของสถานศึกษารางวัลพระราชทาน มีข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้ ดังนี้ 1) ผู้บริหารนำผลการวิจัยในครั้งนี้ไปใช้กับโรงเรียนที่กำลังประเมินสถานศึกษาเพื่อรับรางวัลสถานศึกษาพระราชทาน เพื่อเป็นปัจจัยสู่ความสำเร็จในการบริหารงาน โดยใช้กระบวนการบริหารงานคุณภาพตามวงจร PDCA มาใช้เป็นกระบวนการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นโรงเรียนพระราชทานขนาดใหญ่ประกอบด้วย 4-ขั้นตอน คือ 1) ขั้นตอนการวางแผน (Planning) 2) ขั้นตอนการปฏิบัติ (Doing) 3) ขั้นตอนการตรวจสอบ (Checking) และ 4) ขั้นตอนการปรับปรุง (Action) 2) ผู้บริหารนำผลการวิจัยครั้งนี้ไปใช้เป็นข้อมูลในการแก้ไขปัญหาในการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นโรงเรียนพระราชทานขนาดใหญ่ อันจะนำไปสู่ความสำเร็จ ในการบริหาร สถานศึกษาเพื่อขอรับรางวัลสถานศึกษาพระราชทานต่อไป และข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป 1) ควรต่อยอดการวิจัย โดยทำการศึกษากระบวนการบริหารสถานศึกษา ปัญหา และแนวทางแก้ไขปัญหาในโรงเรียนสังกัดประถมศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกัน เพื่อให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน และยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา 2) ควรทำวิจัยหลายระยะ เพื่อการติดตามการบริหารสถานศึกษาในการรักษามาตรฐาน ของสถานศึกษารางวัลพระราชทาน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2559). แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 11. กรุงเทพมหานคร: สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- ฐิตินันท์ ดาวศร. (2564). แนวทางการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21. วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม, 11(1), 61-76.
- นิภาพร อุ่นวิเศษ. (2566). ได้ศึกษาการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นโรงเรียนพระราชทานขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- พระมหาธศรี อินธิสิทธิ์. (2566). การบริหารจัดการสถานศึกษารางวัลพระราชทาน ระดับประถมศึกษา: การศึกษาเพื่อสร้างทฤษฎีฐานราก. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- พศวัต สาอระวาส. (2564). การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่โรงเรียนพระราชทานขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ภัทรา ไฉวอมราภรณ์. (2557). การศึกษาการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการโรงเรียน

- ประถมศึกษาเอกชนที่ได้รับรางวัลพระราชทาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิธวัฒน์ วิชัย. (2555). การบริหารงานของโรงเรียนอนุบาลสวนเด็ก จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อเข้าสู่รางวัลโรงเรียนพระราชทาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วิโรจน์ จันทสิงห์. (2542). การบริหารงานโรงเรียนขนาดเล็กที่ได้รับรางวัลพระราชทาน กรณีเฉพาะกรณีโรงเรียนบ้านมุกมันโนนอุดมสามัคคี สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารสถานศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562). รูปแบบการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานทดสอบทางการศึกษา. (2560). คู่มือการประเมินนักเรียนเพื่อรับรางวัลพระราชทานระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพมหานคร: ชุมชุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานทดสอบทางการศึกษา.(2562). คู่มือการประเมินนักเรียนเพื่อรับรางวัลพระราชทานระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพมหานคร: ชุมชุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักตรวจราชการและติดตามประเมินผล. (2568). ประกาศรางวัลพระราชทานนักเรียนนักศึกษา และสถานศึกษารางวัลพระราชทาน. เรียกใช้เมื่อ 7 กรกฎาคม 2568 จาก <https://inspec.moe.go.th/inspec/>
- สุขสันต์ สุขสงคราม. (2564). แนวคิดการบริหารแบบวงจรคุณภาพ (PDCA) กับการบริหารแบบพระพุทธศาสนา. วารสารธรรมวัตร มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น, 2(2), 39-49.
- สมบัติ ยศปัญญา. (2552). แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลยเขต 1. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.